

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12 No. 4, 2017, pp. 126 - 141

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง

โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก

A STUDY STATE AND PROBLEMS ON THE CURRICULUM IMPLEMENTATION

OF TRANSPORTATION OFFICER ADVANCED COURSE

IN ARMY TRANSPORTATION SCHOOL

พันโท หญิง รัตน์เกล้า สนิทรักษา*

Ratglao Sanitraksa

ผศ.ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง **

Asst. Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ประชากร คือ ผู้บริหารและหัวหน้าอาจารย์ อาจารย์และครูฝึก และนายทหารนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 150 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก พบว่า 1) งานบริหารหลักสูตร พบว่าภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรมีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 สภาพปัญหา พบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดครูเข้าสอน มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 2) งานสอน พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิเคราะห์และทำความเข้าใจในหลักสูตร มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 สภาพปัญหา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98

* หน่วยงานสังกัด.สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
ที่อยู่ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: ratglao2518@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชา การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Jurairat.SU@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the state and problems on the curriculum implementation of Transportation Officer Advanced Course in Army Transportation School. The respondent are administrators, teachers and trainer and students in Army Transportation School in total of 150 persons. To collect data, the researcher used rate-scale questionnaires. The information and data were analyzed for frequency, distribution, percentage, mean and standard deviation. The results showed that as follows 1) Curriculum administration, it was found that the overall management was in a high level. After considering in each aspect, it was found that the facilitating management was the most performed. The mean was at 4.00. Regarding problems, the mean was in a low level. After considering of each aspect, it was found that the task in recruiting teachers to the class was the problematic. The mean was at 2.85. 2) Instruction, it was found that the overall management was in high level. After considering in each aspect, it was found that understanding the program and making an adjustment in accordance with the conditions and needs of its area was the most performed. The mean was at 3.94. Regarding problems, it was found that the overall management was in a medium level. After considering of each aspect, it was found that remedial teaching was the most problematic. The mean was at 2.98.

คำสำคัญ: หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารขนส่ง/ โรงเรียนทหารขนส่ง

KEYWORDS: Transportation Officer Advanced Course/ Army Transportation School

บทนำ

การปรับปรุงและมุ่งพัฒนากองทัพให้มีความเจริญก้าวหน้า สามารถเป็นกองทัพที่มีประสิทธิภาพ และทันสมัยจำเป็นต้องอาศัย“กำลังพล”ซึ่งเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนให้ได้รับการพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ประสพการณ์ มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบอันเป็นพื้นฐานสำคัญของกองทัพจึงต้องให้ความสำคัญในการให้การศึกษาอบรมแก่กำลังพลให้เพียงพอ และเหมาะสมกับวุฒิภาวะและตรงกับหน้าที่ของกำลังพลในแต่ละระดับ กองทัพบกจึงได้มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้กำลังพลในหน่วยเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ในสถานศึกษาของกองทัพบกและนอกกองทัพ โดยพิจารณาความรู้ความสามารถ ความพร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อตามโอกาสและความเหมาะสม (กองทัพบก, 2554)

กองทัพบกนั้นมีการกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งตามพระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 ได้แก่ การเตรียมกำลังกองทัพบกและป้องกันราชอาณาจักร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องให้การศึกษาแก่กำลังพลเพื่อการพัฒนาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อมรบตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ด้วยระบบการศึกษาของกองทัพบกถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมายความว่า เป็นการศึกษาที่จัด

โดยหน่วยงานเพื่อผลิตบุคลากรตามความชำนาญและตามความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก โดยมีกรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นหน่วยที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในสถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่า/ สายวิทยาการ และหน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบก โดยดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลที่บรรจุเข้ารับราชการแล้ว ให้สามารถปฏิบัติภารกิจทางด้านเทคนิคเฉพาะของเหล่าต่าง ๆ ในกองทัพบกได้ โดยฝึกอบรมเพื่อพัฒนากำลังพลภายในกองทัพบกให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ในฐานะเป็นโรงเรียนเหล่าและโรงเรียนสายวิทยาการด้านการขนส่งทางทหารของกองทัพบก และทางสายวิทยาการ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมยุทธศึกษาทหารบก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรของเหล่าทหารขนส่ง และเหล่าทัพต่าง ๆ ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงานของเหล่าทหารขนส่ง ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามวุฒิภาวะของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรชั้นนายพัน ซึ่งเป็นหลักสูตรสูงสุดของโรงเรียนทหารขนส่งได้สะท้อนปัญหาของการใช้หลักสูตร ตั้งแต่ปัญหาด้านครูผู้สอน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ไม่ตรงกับวิชาที่สอน ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย เอกสารประกอบการเรียนไม่ทันสมัยกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ด้านสื่อการสอน ความพร้อมของอาคารสถานที่ และด้านการนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานได้น้อยมาก (กองการศึกษาโรงเรียนทหารขนส่ง, 2558)

การใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาคนั้นมีขั้นตอนหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งตามแนวคิดของ โจทีย์ย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับท้องถิ่น หรือระดับโรงเรียนนั้น มีงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นแกนนำ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชา ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรมการบริการโรงเรียน กรมการบริการวิชาการ เป็นต้น มีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
- 1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดแผนการเรียน
- 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
- 1.8 การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

2. งานสอน เป็นการนำหลักสูตรที่วางแผนไว้ไปสู่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนที่จะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร มีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรและปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 2.2 การวางแผนการสอน
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.6 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

จากสาเหตุของปัญหาและความสำคัญในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ในฐานะโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการของกองทัพบก โดยที่ปัญหานี้ยังไม่เคยมีผู้วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการนี้เลย ตั้งแต่หลักสูตรได้รับอนุมัติให้มีการจัดการเรียนการสอนตามอัตรากิจเฉพาะกิจ หมายเลข. 3100 คำสั่งกรมการขนส่งทหารบก (เฉพาะ) ที่ 2/40 ลง 22 ก.ย. 40 (ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2560 รวมระยะเวลา 20 ปี) ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบสภาพการปฏิบัติจริงในการใช้หลักสูตรว่าดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างไร และมีอุปสรรคอย่างไรบ้าง อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางรับราชการให้มีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาบุคลากรของเหล่าทหารขนส่งให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะเฉพาะทางวิชาชีพทหารขนส่งให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน อาจารย์และครูฝึก จำนวน 15 คน นายทหารนักเรียนหลักสูตรชั้นนายพันที่กำลังเข้ารับการศึกษ จำนวน 35 คน และนายทหารที่สำเร็จจากหลักสูตรชั้นนายพันฯ จำนวน 95 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ฉบับที่ 2 สำหรับครูในโรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ฉบับที่ 3 สำหรับนายทหารนักเรียน (นายทหารนักเรียนหลักสูตรชั้นนายพันที่กำลังเข้ารับการศึกษและผู้สำเร็จการศึกษไปแล้ว) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูลจากแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1. งานบริหารหลักสูตร

1.1 ด้านการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจในหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการจัดทำประมวลรายวิชาที่สอดคล้องกับจุดเน้นของรายวิชาตามหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าคู่มือหลักสูตรที่ได้รับเพื่อศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรขาดความทันสมัย มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการเตรียมบุคลากรในโรงเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรในแต่ละแผนกเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าโรงเรียนขาดงบประมาณในการเตรียมความพร้อมบุคลากรในการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการจัดครูเข้าสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดครูเข้าสอนพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ทางวิชาชีพในวิชาต่าง ๆ ของเหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 3 ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนตามรายวิชาที่เป็นจุดเน้นด้านการขนส่ง และด้านการส่งกำลังสาย ขส. ในหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบงานสอนมากกว่า 1 วิชาและครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการจัดตารางสอน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนจัดชั่วโมงการสอนในรายวิชาการขนส่งให้มีจำนวนชั่วโมงมากกว่าเพื่อเป็นจุดเน้นของเหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีภาระงานสอนในหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดตารางสอนในหลักสูตรชั้นนายพัน มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการจัดแผนการเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถและคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าโรงเรียนใช้แบบทดสอบในการจัดกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 อยู่ในระดับน้อย

1.6 ด้านการจัดบริการวัสดุหลักสูตรสื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าโรงเรียนจัดเตรียมสถานที่และห้องเรียนเฉพาะด้าน เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งพื้นที่การฝึกปฏิบัติการในวิชาการขนส่ง มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 อยู่ในระดับน้อย

1.7 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้เรียน มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 อยู่ในระดับน้อย

1.8 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนและการขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง

1.9 ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน วารสาร ประชุม มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 อยู่ในระดับน้อย

2. งานสอน

2.1 ด้านการวิเคราะห์และทำความเข้าใจในหลักสูตร พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตร มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 โดยคู่มือหลักสูตรเพื่อศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรขาดความทันสมัยมีปัญหาที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการวางแผนการสอน พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบมีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97 โดยเวลาไม่เพียงพอในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากภาระงานอื่นนอกจากงานสอนมีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่นการจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้ามีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.74 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวัย ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนมีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 โดยการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรมีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.17 โดยการไม่มีเวลาในการศึกษา พัฒนาและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ของครูมีปัญหามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการจัดสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.35 โดยครูไม่มีเวลาในการจัดสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนมีปัญหาที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 โดยการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนมีการปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาพบว่า ภาพรวมของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04 โดยการขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลในรูปแบบที่หลากหลายและไม่มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้มีปัญหาที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 อยู่ในระดับปานกลาง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารขนส่ง โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ผู้วิจัยจะอภิปรายผลของสภาพการใช้หลักสูตรในแต่ละด้าน ส่วนปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละด้าน จะนำประเด็นมาอภิปรายเฉพาะด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร

1.1 ด้านการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรมีการจัดทำประมวลรายวิชาที่สอดคล้องกับจุดเน้นของรายวิชาตามหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดทำประมวลรายวิชา ซึ่งเป็นการวางโครงสร้างรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรชั้นนายพัน หากการจัดทำประมวลรายวิชามีความชัดเจนก็จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครูทหารที่จะทำหน้าที่ในการสอนสามารถใช้เป็นคู่มือในการใช้หลักสูตรได้ สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จะจัดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียนหรือหน่วยกิต ของรายวิชา

1.2 ด้านการเตรียมบุคลากรในโรงเรียน พบว่า สภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนมีการจัดประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรในแต่ละแผนกเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรชั้นนายพัน มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งก่อนการเปิดหลักสูตรชั้นนายพันฯ ผู้บริหารจะมีการจัดประชุมชี้แจงให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ตั้งแต่แผนกเตรียมการ แผนกสนับสนุนการศึกษา แผนกฝึก-ศึกษา และแผนกประเมินผล เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจในการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับงานบริหารหลักสูตรไว้ในด้านการจัดเตรียมบุคลากร โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและแนวการสอน

1.3 ด้านการจัดครูเข้าสอน พบว่า สภาพการใช้หลักสูตร การจัดครูเข้าสอนพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ทางวิชาชีพในวิชาต่าง ๆ ของเหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หลักสูตรชั้นนายพันเหล่า ขส. เป็นหลักสูตรตามแนวทางรับราชการที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์งานด้านการขนส่ง จึงจำเป็นที่จะต้องจัดครูที่มีความรู้ ความสามารถให้ตรงกับวิชาที่สอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหลักด้านการขนส่ง สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557) กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอน คือ การคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมโดยพิจารณาความรู้ความสามารถ ความถนัด อารมณ์ นิสัยใจคอ หากมีการจัดครูผู้สอนที่จบในสาขาวิชาที่ตรงกับวิชาที่สอนจะเป็นผลดีที่สุดต่อผู้เรียน

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรพบว่า มี 3 ประเด็นที่มีปัญหามากที่สุด คือ 1.โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนตามรายวิชาที่เป็นจุดเน้นด้านการขนส่งและด้านการส่งกำลังสาย ขส. ในหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าขนส่ง 2.ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบงานสอนมากกว่า 1 วิชา และ 3.ครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมาก จะเห็นได้ว่า ปัญหาการขาดแคลนครูเป็นผลมาจากอัตราบรรจุในตำแหน่งครูทหารมีจำนวนน้อยไม่สอดคล้องกับจำนวนนายทหารนักเรียนในแต่ละหลักสูตร อีกทั้งครูผู้สอนมีประสบการณ์ทำงานไม่ตรงกับวิชาที่เป็นจุดเน้นหลักด้านการขนส่ง จึงเป็นสาเหตุให้ครูทหารมีชั่วโมงการสอนและภาระงานอื่นเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนต้องมีการเพิ่มอัตราบรรจุและสรรหาบุคลากรในเหล่าขนส่งที่มีความ

เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาเป็นอาจารย์พิเศษก็ได้ สอดคล้องกับ ขวลิท ชูกำแพง (2551) กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอนว่า เป็นการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาและกลวิธีการใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่องานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านการจัดตารางสอน พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนจัดชั่วโมงการสอนในรายวิชาการขนส่งให้มีจำนวนชั่วโมงมากกว่า เพื่อเป็นจุดเน้นของเหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่ง จุดเน้นของหลักสูตรนี้คือ การจัดตารางสอนโดยเน้นชั่วโมงการสอนรายวิชาหลักด้านการขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาด้านการขนส่งทางรถยนต์มีการจัดชั่วโมงการเรียนการสอนถึง 75 ชั่วโมง มากกว่าวิชารองและวิชาประกอบ ทั้งนี้เพื่อฝึกประสบการณ์นายทหารให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554) กล่าวถึงการจัดตารางสอนควรคำนึงถึงหลักการจัดในการกำหนดเวลาเรียนโดยแบ่งเป็นจำนวนคาบของแต่ละวิชา หากวิชาใดมีความสำคัญที่จะจัดจำนวนคาบมากกว่าบางวิชา ย่อมเป็นไปได้ วิชาที่มีการปฏิบัติมาก ๆ ควรจัดเป็น 2 คาบต่อกัน และจะต้องบรรจุวิชาเรียนและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนมีภาระงานสอนในหลักสูตรอื่นๆ ด้วยจึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดตารางสอนในหลักสูตรชั้นนายพัน มีปัญหามากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากครูผู้สอนจะมีภาระงานสอนแล้ว ในห้วงเวลาเดียวกันนั้นยังมีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรอื่น ๆ ด้วยคือ หลักสูตรนายสิบอาวุโส และหลักสูตรนักเรียนนายสิบ จึงส่งผลให้ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดตารางสอนทั้ง 3 หลักสูตรในระยะเวลาเดียวกัน บางครั้งเกิดความผิดพลาดจัดตารางซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น การจัดตารางสอนควรจะคำนึงถึงภาระงานสอนของครูแต่ละคน สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชาและวิชาที่เรียนโดยละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์ โดยสิ่งที่คำนึงถึงในการจัดตารางสอนมีดังนี้ คือ ค่าโครงสร้างของหลักสูตร การแบ่งหมวดวิชา จำนวนนักเรียน ระยะเวลาหรือชั่วโมงสอน จำนวนห้องเรียน จำนวนครูที่รับผิดชอบในแต่ละวิชา และภาระงานสอนของครูแต่ละคน

1.5 ด้านการจัดแผนการเรียน พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถและคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดกลุ่มการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถและความสนใจของนายทหารนักเรียนในการจัดแผนการเรียนในหลักสูตรชั้นนายพันเหล่า ขส. เพื่อให้เกิดทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ ฆนัท ธาตุทอง (2553) กล่าวว่า การจัดแผนการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ ต้องยึดหลักตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

1.6 ด้านการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนจัดเตรียมสถานที่และห้องเรียนเฉพาะด้าน เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งพื้นที่การฝึกปฏิบัติการในวิชาการขนส่ง มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ

ประยงค์ เนาวบุตร (2555) กล่าวถึงการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนว่า การสนับสนุนการใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ เป็นบทบาทและความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือสื่อสถานที่ที่เป็นห้องเรียน

1.7 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับหลักสูตร เช่น การบริการห้องสมุด เป็นแหล่งความรู้ที่นายทหารนักเรียนต้องใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สอดคล้องกับ รุจิร ภูสาระ (2551) กล่าวถึงการจัดอาคารสถานที่ ที่เป็นห้องเรียนเฉพาะเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและควรจัดห้องต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น การบริการห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนและการพัฒนาความรู้ของทั้งครูและนักเรียนที่จะสามารถเข้าไปศึกษาหาข้อมูลหรือความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง

1.8 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร มีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้มีการจัดทำรายการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของกองทัพบก เพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวถึง การนิเทศติดตามผลว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การการตรวจเยี่ยม บันทึกรายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสถานศึกษาควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรพบว่า ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนและการขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีปัญหามากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในระบบการศึกษาหลักสูตรตามแนวทางรับราชการทหารยังขาดการส่งเสริมความรู้ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน รวมทั้งปัญหาของการทำงานด้วยระบบสายการบังคับบัญชาที่มีระดับชั้นยศ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการด้านการนิเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น หากโรงเรียนต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน สอดคล้องกับ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตรงตามความต้องการที่จะพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรด้วยเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรมเป็นครูมืออาชีพ และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ

1.9 ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า สภาพการใช้หลักสูตร โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน วารสาร ประชุม มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวถึงการดำเนินการงานการประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะต้องศึกษาธรรมชาติการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาและวิธีการนำเสนอ การจัดทำ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วารสารและเอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอก

1. งานสอน

2.1 ด้านการทำความเข้าใจในหลักสูตร พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาของหลักสูตร มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของหลักสูตร โดยครูจะต้องวิเคราะห์ตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อกำหนดสาระเนื้อหา และกิจกรรมที่ตัวชี้วัดสามารถนำไปวัดได้ในแต่ละหัวเรื่องย่อย ๆ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้นและค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำมาจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดทักษะตามจุดเน้นเนื้อหาวิชาหลักด้านการขนส่งของหลักสูตร สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ นันทะสุนันท์ (2557) กล่าวถึงการวิเคราะห์หลักสูตรว่าเป็นการแยกแยะหลักสูตรให้เห็นองค์ประกอบย่อย โดยมุ่งหวังให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและพฤติกรรม รวมถึงการกำหนดสัดส่วนน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาและพฤติกรรมอันพึงประสงค์

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า คู่มือหลักสูตรเพื่อศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรขาดความทันสมัย มีปัญหามากที่สุด แสดงให้เห็นว่า คู่มือหลักสูตรไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน จึงส่งผลทำให้การสอนของครูไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ครูควรปรับเนื้อหาที่อยู่ในคู่มือหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและความทันสมัยในระบบด้านการขนส่งที่มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวว่า โรงเรียนจะต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในเรื่องการวางแผนและนโยบาย การเตรียมการจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร รวมทั้งแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เอกสารหลักสูตรจะต้องมีความชัดเจน สมบูรณ์และมีความทันสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ด้านการวางแผนการสอน พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร การจัดลำดับเนื้อหาวิชาหลัก วิชารองและวิชาประกอบในหลักสูตรชั้นนายพันเป็นไปด้วยความเหมาะสม มีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญในการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะต้องนำมาจัดลำดับเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนหลังตามลำดับ ตั้งแต่การเริ่มต้นเข้าสู่วิชาหลักที่ว่าด้วยหลักการด้านการขนส่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนควรจะเรียนรู้ และนำไปสู่วิชาการและวิชาประกอบ ที่ช่วยให้เกิดความต่อเนื่องสัมพันธ์ในหลักสูตร สอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554) การจัดลำดับเนื้อหาตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนและหลัง ควรสำรวจก่อนว่าจะให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือในการสอน

เรื่องใด ผู้เรียนควรรู้อะไรก่อนและหลังบ้าง เมื่อทราบแล้วก็จะนำสิ่งนั้นมาสอนก่อนเพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า เนื้อหาวิชาในแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาด้านวิชาชีพ มีปัญหามากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาวิชาที่อยู่ในแผนการสอนยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีในสายงานด้านการขนส่ง จึงส่งผลให้ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรมาประยุกต์ใช้หรือพัฒนาวิชาชีพตนเองได้ ดังนั้น ครูควรที่จะมีการวางแผนการสอนและพัฒนาบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากที่สุด สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึงสิ่งที่ต้องคำนึงถึงการวางแผนการสอน คือ ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายในรายวิชาเพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่ากำลังจะสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน ซึ่งการกำหนดเนื้อหาต้องให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงกิจกรรมหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางทหารและพลเรือนในสายงานด้านการขนส่งมีการปฏิบัติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับหลักสูตรชั้นนายพันเหล่า ขส. โดยมีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานในหน่วยงานด้านระบบการขนส่งต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน เช่น การบินไทย การท่าเรือแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย และด้านโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์นอกห้องเรียน และสามารถนำไปพัฒนาวิชาชีพในสายงานเหล่าขนส่งได้ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียน ซึ่งโรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา มุ่งเน้นให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนเสริมสร้างประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ความสามารถพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่ผู้เรียน

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาชีพได้มีปัญหามากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังขาดการนำเนื้อหาที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในด้านระบบการขนส่งทำให้นายทหารนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรไปประยุกต์ใช้กับงานในปัจจุบันได้ สอดคล้องกับ สมชาย ฐิติรัตนอัศว (2551) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ผู้จัดกิจกรรมจำเป็นต้องมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะนำมาออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีเนื้อหาสาระอะไรที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนได้มีการฝึกเสริมทักษะในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าสภาพการใช้หลักสูตร การปฐมนิเทศโดยผ่านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ทำการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมในวิชาหลักด้านการขนส่งก่อนเข้ารับการศึกษหลักสูตรชั้นนายพัน และการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ความเข้าใจใน

เนื้อหาด้านการคำนวณในระบบการขนส่งต่าง ๆ มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การปฐมนิเทศผ่านระบบ E-learning จะช่วยปูพื้นฐานวิชาหลักด้านการขนส่งให้กับนายทหารนักเรียนบางคนที่ยังไม่เคยมีความรู้ด้านการขนส่งมาก่อน และในรายวิชาหลักด้านการขนส่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการคำนวณ จึงต้องมีการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึงการเลือกใช้อุปกรณ์การเรียนรู้อย่างเป็นหน้าที่ของครูที่จะเลือกให้เหมาะสม โดยคำนึงลักษณะของวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติ การใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรพบว่า การไม่มีเวลาในการศึกษา พัฒนาและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ใหม่มีปัญหามากที่สุด แสดงให้เห็นถึงการที่ครูไม่มีเวลาในการศึกษาและพัฒนาสื่อ อาจจะเกิดจากการที่ครูมีภาระงานอื่นมากขึ้นทำให้ไม่สามารถพัฒนาความรู้และทักษะในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสอน สอดคล้องกับกิดานันท์ มลิทอง (2553) กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนถือว่ามีความสำคัญมากในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่าสภาพการใช้หลักสูตรการจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนายทหารนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีการปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากนายทหารนักเรียนมีความรู้ความสามารถและวัยที่แตกต่างกันจึงทำให้นายทหารนักเรียนบางคนเกิดปัญหาทางการเรียนรู้ ทางโรงเรียนจึงมีนโยบายให้ครูจะต้องจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยพัฒนาความรู้ให้ผ่านเกณฑ์ สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557) กล่าวถึงการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยมีวิธีการเตรียมและแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติ พร้อมทั้งชี้แนวทางที่ถูก ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการเรียนดียิ่งขึ้น

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรพบว่า ครูไม่มีเวลาในการจัดสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนมีปัญหามากที่สุด เนื่องจากภาระงานสอนของครูที่มีมากกว่างานสอน จึงทำให้ไม่มีเวลาในการจัดสอนซ่อมเสริม จึงต้องใช้การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการสอนซ่อมเสริมให้นายทหารนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า การจัดสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กให้มีผลการเรียนดีขึ้นจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามศักยภาพ

2.6 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรมีการวัดและประเมินผลก่อนการเข้ารับการศึกษาศึกษาหลักสูตรขั้นนายพันโดยวิธีการสอบผ่านทาง E-Learning ในวิชาหลักด้านการขนส่ง มีการปฏิบัติมากที่สุด ทางโรงเรียนมีหลักเกณฑ์ก่อนเข้ารับการศึกษาศึกษาหลักสูตรขั้นนายพันจะต้องศึกษาผ่านระบบ E-Learning และมีการวัดและประเมินผล จึงทำให้นายทหารนักเรียนทุกคนจะต้องลงทะเบียนเข้าสู่ระบบการเรียนผ่าน E-learning ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนต้องการให้การจัดการเรียนการสอนได้ผลทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนจึงได้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (2551) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่ามี

ความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร พบว่า วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยการสอบก่อนเข้ารับการศึกษาหลักสูตรชั้นนายพันโดยผ่านระบบ E-Learning และวิธีการวัดและประเมินผลก่อนจบการศึกษาหลักสูตรชั้นนายพันโดยการสอบประมวลความรู้ มีปัญหามากที่สุด การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ E-learning และมีการวัดผล Pre-test ในวิชาหลักด้านการขนส่ง นายทหารนักเรียนประสบปัญหาด้านการลงทะเบียนเข้าเรียน (login) ในช่วงเวลาของการสอบ และการเข้าระบบเครือข่ายในเว็บไซต์ของโรงเรียน ทำให้เกิดปัญหาไม่สามารถเข้าสอบออนไลน์ได้ตามกำหนด และการวัดและประเมินผลก่อนจบการศึกษาด้วยการสอบประมวลความรู้ ซึ่งเป็นนโยบายด้านการศึกษาของกองทัพบก ให้โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการดำเนินการ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับทางโรงเรียน จึงทำให้เกิดปัญหาทั้งครูและนายทหารนักเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการสอบประมวลความรู้ สอดคล้องกับ อาจารย์ ใจเพียง (2553) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การสอนที่ผ่านมาบรรลุผลหรือไม่มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีตอนใดหรือจุดประสงค์ใดบ้างที่ยังไม่บรรลุ ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนี้อย่างต่อเนื่องและการดำเนินการในด้านการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ
2. ควรมีการปรับปรุงคู่มือหลักสูตรให้มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ
3. การจัดทำบททดสอบสำหรับผู้เรียนให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้จัดทำหลักสูตรและผู้สอนสามารถขอคำแนะนำการจัดทำจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์จากวงการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้
4. การจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดทำ รวมถึงการดำเนินการในด้านงบประมาณสำหรับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลหลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ขส. โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอื่น ๆ ของโรงเรียนทหารขนส่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลจากการศึกษานำมาวางแผนการบริหารหลักสูตรอื่น ๆ ให้มีความเหมาะสมได้ต่อไป

รายการอ้างอิง

กองการศึกษา โรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก. (2558). เอกสารแบบประเมินการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร.

กองทัพบก. (2554). คำสั่งกองทัพบก ที่ 35/2554 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2555-2559 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก.

กิดานันท์ มลิทอง.(2553). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์
ฉันทอง.(2553).การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จันทราณี สงวนนาม.(2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพ : บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.

จุไรรัตน์ สุดรุ่ง.(2559).การนิเทศภายในโรงเรียน.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่นจำกัด.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์.(2539).การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อินเพรส.

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์.(2557). การพัฒนาหลักสูตรสู่การปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : วิพรีน(1991) จำกัด.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์.(2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 5. ปัตตานี:

สำนักงานวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

นิตยา เปลื้องนุช. (2554). การบริหารหลักสูตร. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ไพฑูรย์ นันตะสุนธ์.(2557).หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการนำไปใช้.เอกสารประกอบการบรรยาย.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

รุจิร ภูสาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์ ปริ้นท์

ศึกษาธิการ กระทรวง.(2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สมชาย ฐิติรัตน์อัศว.(2551).การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้.สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม

2555. จาก <http://www.nfe.go.th>

สุทิวรรณ ตันติรจนาวงศ์.(2555).การพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2551) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด, 2553
อาภรณ์ ใจเที่ยง.(2553).หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.